

Notitie

Aan: De gemeenteraad van Dalfsen
Van : College van B&W
Datum: 1 oktober 2020
Betreft: Communicatie- en participatieplan RES 1.0

Namens het College ontvangt u hierbij het communicatie- en participatieplan RES 1.0.
Afgelopen voorjaar heeft u via een motie hierom gevraagd.
Binnenkort starten wij met de uitvoering van het plan.

Communicatie- en participatieplan RES 1.0 Dalfsen

Oktober 2020

<u>INHOUDSOPGAVE</u>	<u>blz</u>
1. AANLEIDING	3
2. COMMUNICATIE- EN PARTICIPATIEDOELEN	4
3. AANPAK COMMUNICATIE EN PARTICIPATIE	6
4. COMMUNICATIETHEMA'S	8
5. UITVOERING	10

Bijlage 1: infographic Conceptbod RES-regio en gemeente Dalfsen

Bijlage 2: participatiemix RES

1. Aanleiding

De gemeente dalfsen vindt het belangrijk dat goed gecommuniceerd wordt over de energietransitie. Ten aanzien van de regionale energiestrategie (RES) is het afgelopen jaar nog niet veel gecommuniceerd. Hier is een inhaalslag nodig. Momenteel wordt hard gewerkt aan de RES 1.0. Verschillende onderwerpen nu concreter en interessanter om te delen.

De gemeente Dalfsen werkt in West-Overijssel samen met 10 gemeenten, de provincie Overijssel, drie waterschappen en drie netbeheerders aan de RES. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat er in 2030 landelijk in totaal 35 TWh (terawattuur) aan elektriciteit op land opgewekt wordt uit zon en wind. Die opgave is vervat in de RES. In juni 2020 was de concept-RES gereed. Daarin hebben de bestuurders van de RES-regio aangegeven dat West-Overijssel 1,6 TWh op gaat wekken. Dat aandeel staat vast. Hoe dit gaat gebeuren, hoe de verdeling tussen wind en zon precies zal zijn en waar de zonneparken en windmolens gaan komen staat nog niet vast. Dat gaat de regio samen met de volksvertegenwoordigers, de steden, dorpen, wijken en buurten het komende jaar verder uitwerken. In bijlage 1 is een infographic opgenomen met de samenvatting van het conceptbod van de regio en de gemeente Dalfsen.

Op het gebied van communicatie en participatie is er binnen het samenwerkingsverband van de RES een werkgroep opgericht. In afstemming met elkaar is een communicatiestrategie en uitvoeringsplan opgesteld op regionaal niveau. Deze biedt een handvat om op lokaal niveau de RES communicatie in te richten. Dit communicatie- en participatieplan beschrijft de acties en activiteiten die de gemeente Dalfsen uitvoert tot aan het indienen van de RES 1.0 (medio 2021). Hierna wordt het plan geactualiseerd. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de algemene RES-participatiewijzer in bijlage 2.

Daarnaast loopt er binnen de gemeente Dalfsen ook de reguliere communicatie op het gebied van bijvoorbeeld verduurzaming woningen, warmteplannen, samenwerking Duurzame Dorpen. Waar mogelijk en indien gewenst worden onderwerpen met elkaar verbonden. Deze initiatieven zijn waardevol.

2. Communicatie- en participatiedoelen

Uitgangspunt voor de communicatie en participatie in Dalfsen is het informeren en betrekken van onze inwoners, ondernemers, duurzame dorpen en andere belanghebbenden. Duurzaamheid is voor de gemeente Dalfsen een belangrijk onderwerp waarover via diverse middelen al wordt gecommuniceerd. Over de RES is tot op heden in mindere mate gecommuniceerd. Nu de RES van een concept bod naar een 1.0 bod gaat, zetten we die stap ook in de communicatie en participatie.

Op basis van interne en externe gesprekken rondom de RES zijn de volgende communicatie- en participatiedoelen en doelgroepen benoemd.

Communicatiedoelen

- Doelgroepen kennen de opgave waar de gemeente Dalfsen op het gebied van duurzame energieopwekking voor de RES aan werkt;
- Doelgroepen weten wat zon op dak, zon op veld en energie door wind is en wat dat betekent voor de RES-opgave en woon- en leefomgeving;
- Doelgroepen weten welke dilemma's er spelen om het opwekken van duurzame energie in de gemeente Dalfsen mogelijk te maken;
- Doelgroepen begrijpen hoe zij een bijdrage kunnen leveren aan de duurzame opgave.
- Doelgroepen ontvangen eenduidige boodschappen over de RES vanuit de regio;
- Indirect: via heldere en duidelijke communicatie over de energietransitie inwoners in staat stellen om keuzes te maken, bijvoorbeeld om bij te dragen aan die energietransitie en daarmee het gekozen uitgangspunt van minimaal 50% lokaal eigendom uitvoerbaar te maken.
- Indirect: Via heldere en duidelijke communicatie over het doel van de RES/energietransitie en de lokale kansen die de energietransitie biedt voor inwoners, agrariërs en bedrijven het bestuurlijke en politieke besluitvormingsproces ondersteunen.

Participatie

Participatie is geen doel op zich, maar een middel om acceptatie, kwaliteit van besluitvorming en draagvlak te behalen. Het is daarbij belangrijk om scherp te hebben wat er met het resultaat gebeurt, wie uiteindelijk beslist en welke vorm van participatie daarbij past. Startpunt is informeren. Deze participatievorm wordt bereikt door goed te communiceren. De komende maanden ligt hierop de focus. Hierbij wordt verbinding gezocht met de waardevolle projecten en mooie acties van de Duurzame Dorpen en eventueel andere initiatieven.

Een volgende stap is het raadplegen & adviseren, waarmee een beroep wordt gedaan op de kennis van en vragen over de opgave. Een laatste vorm van participatie die past bij de RES-opgave is co-produceren, aangezien we streven bij de uitvoering van de RES naar minimaal 50% lokaal eigendom. Deze stap komt in een latere RES-fase aan bod (2.0)

Samengevat:

- Doelgroepen zijn door middel van communicatie via diverse kanalen geïnformeerd over de RES-opgave, de mogelijkheden voor het duurzaam opwekken van energie, kansen die het biedt en de dilemma's die er spelen.
- Doelgroepen worden geraadpleegd om zo hun kennis, ervaringen, behoeften en denkkracht te benutten.
- Doelgroepen weten voor welke opgave zij zelf aan de slag kunnen.

Doelgroepen

Externe doelgroepen

- Inwoners dorpen. Inwoners betrekken bij de lokale duurzame opgave, betrekken bij de mogelijkheden de duurzame doelstellingen te bereiken. Draagvlak genereren voor locatiekeuzes en stimuleren om zelf in actie komen bij energiebesparing en -opwekking.
- Inwoners buitengebied, aanvullend op bovenstaande zijn inwoners in het buitengebied zowel aanbieder (land en dak) als gebruiker van duurzame energieopwekking als potentiële 'buurman'.
- Agrariërs (en LTO), zijn eigenaar en maken actief gebruik van het landelijk gebied en zijn zowel aanbieder als gebruiker van duurzame energieopwekking.
- Energiecoöperaties (De Duurzame Dorpen), voorlopers op het gebied van duurzaamheid die vanuit betrokkenheid, kennis, enthousiasme en ervaring een bijdrage kunnen leveren aan de opgave en de communicatie.
- Ondernemers, wat is de Dalfser opgave in landelijk perspectief. Ondernemers betrekken bij de duurzame opgave, betrekken bij de mogelijkheden de duurzame doelstellingen te bereiken. Waar kan, draagvlak voor locatiekeuzes creëren en stimuleren om zelf in actie komen bij energiebesparing en -opwekking. Daarnaast spelen zij mogelijk een rol bij de realisatie, beheer en onderhoud.
- Jongeren, keuzes die we maken, raken hun toekomst, daarom hen betrekken bij de opgave en vragen om inbreng.
- Kinderen (basisschool), tijdens het participatietraject van de toekomstvisie hebben basisschoolleerlingen ideeën ingebracht. Waar kan een vervolg hieraan geven in educatie.
- Maatschappelijke organisaties, welke bijdrage kunnen verenigingen voor sport, ondernemers en andere branches leveren aan de opgave.
- Lokale media.

Interne doelgroepen

- Medewerkers; Energietransitie is niet alleen een technische aangelegenheid, maar heeft heel nadrukkelijk ook ruimtelijke en sociale componenten. Wat betekent de opgave voor andere werkgebieden (o.a. Omgevingsvisie)
- College; gedeeld beeld van de opgave en oplossingsrichting.
- Gemeenteraad; gedeeld beeld van de opgave en oplossingsrichting en nemen besluiten.

3. Aanpak communicatie en participatie

De gemeente Dalfsen levert haar eigen bijdrage aan de opgave in de regio West-Overijssel. Dat betekent concreet dat er ook in Dalfsen de komende jaren duurzame energie opgewekt moet worden: kiezen en inzetten van locaties voor kleinschalige en grootschalige opwekking (biomassa, zon en wind).

Daarnaast wil Dalfsen de inwoners en ondernemers ook stimuleren om hun duurzame bijdrage te blijven leveren: benutten van particuliere en bedrijfsdaken (zon), inzetten op energiebesparing en het benutten van andere mogelijkheden voor duurzame opwekking.

Kortom: de bijdrage van de gemeente Dalfsen aan het totale RES-bod heeft een behoorlijke impact. Daarom vinden wij het erg belangrijk om onze inwoners, ondernemers, betrokken partners zoals de Duurzame Dorpen en andere doelgroepen goed te informeren en waar kan te betrekken bij de lokale invulling.

In de communicatie- en participatieaanpak maken we gebruik van de strategie: Weten- Willen. Dit vertaalt zich naar de volgende communicatieaanpak:

We starten in de communicatie met 'weten' en gaan vervolgens over naar 'willen'. De eerste stap is namelijk het informeren (weten) van verschillende doelgroepen over duurzaamheid, de opgave die er ligt, de mogelijkheden in het opwekken van duurzame energie en wat dat betekent voor Dalfsen. Slechts enkelen hebben kennis van de RES en wat dat betekent voor Dalfsen. Vervolgens kan de stap gezet worden naar 'willen'. Inwoners en ondernemers zijn bereid om zelf ook daadwerkelijk een bijdrage te leveren, door maatregelen te nemen voor energiebesparing of zelf te kiezen voor duurzame opwekking rondom huis en/of bedrijf.

Vanuit het 'willen' is het positief wanneer de bereidheid daartoe zich omzet naar daadwerkelijk handelen: er komen meer plekken van grootschalige opwekking en bewoners en bedrijven nemen voor eigen huis of (bedrijf)pand maatregelen door te besparen en waar mogelijk zelf op te wekken.

Uitgangspunten

Voor het inrichten van de communicatie zijn de volgende uitgangspunten genoemd:

- In de communicatieboodschap sluiten we aan op de communicatiestrategie vanuit de RES:
- Het communicatie- en participatietraject van de RES en de Omgevingsvisie versterken elkaar;
- We voeren de energietransitie stapsgewijs uit. De focus ligt nu op zon en wind voor 2030. Dat is de eerste stap.
- In onze communicatie geven we toekomstperspectief: de wereld na de energietransitie, inclusief wat het ons oplevert: we gaan leven in een schonere wereld met een gezonde lucht in een klimaat dat niet te heet is en met een nieuwe, groene economie.

Kanttekening

Door de gemeente Dalfsen wordt bijvoorbeeld ook gewerkt aan het opstellen van kaders voor grootschalige energieopwekking en het gemeentelijk energiebedrijf. De keuzes die in dat beleid worden vastgelegd zijn van invloed op de keuzes die gemaakt worden voor de RES. In het participatietraject wordt met deze beleidsvoorbereiding rekening gehouden wat kan betekenen dat participanten niet in de volle breedte over alle RES-gerelateerde thema's kunnen meedenken. Dit zou namelijk de verwachting wekken dat alles open ligt, terwijl parallel de voorbereiding voor kaders en de uitwerking van het gemeentelijk energiebedrijf loopt.

Kernboodschappen

- We werken samen met andere partijen in de RES-regio omdat de energietransitie niet bij de gemeentegrens ophoudt. De lokale aanpak staat voorop.
- We beginnen niet bij nul: er zijn al zonneparken en windmolens lokaal en regionaal. De lokale projecten zijn onderdeel van de RES West-Overijssel en zijn daarin opgenomen (we laten daarbij zien hoeveel ze bijdragen aan het einddoel van 1,6 TWh).

- De concept-RES en de RES 1.0 zijn eerste stappen op weg naar 2030 en energieneutraal in 2050: we voeren de energietransitie stapsgewijs uit.
- Het bod van 1,6 TWh in de concept-RES staat vast (het 'wat'), het hoe en de verdeling tussen wind en zon ligt nog niet vast en werken we de komende tijd samen met inwoners/ondernemers/maatschappelijke organisaties verder uit.
- Het bod van Dalfsen bevat: zon op veld 0,025 TWh, zon op dak 0,018 TWh, wind 0,057 TWh is samen 0,100 TWh (100 Gwh).
- De RES 1.0 is geen vaststaand en dichtgetimmerd plan: elke twee jaar herijken we onze strategie naar RES 2.0, 3.0 en zo verder. Dat geeft ons de kans in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en technieken.
- Bij het onderzoeken van geschikte locaties voor het opwekken van grootschalige energie spelen 3 dilemma's die helpen bij de keuze: 1. Een goede landschappelijke inpassing (beeld), 2. Geschiktheid voor het aanleggen van een groot energienetwerk (technisch), 3. Efficiënt gebruikmaken van energie-infrastructuur (kosten).

Uiteraard wordt tijdens de uitvoering rekening gehouden met een passend woordgebruik (B1-niveau).

4. Communicatiethema's

Naast de reguliere communicatie over duurzaamheid communiceren we in het kader van de RES gericht over een aantal thema's. De inrichting van de communicatie (en waar kan participatie) wordt gedaan op basis van de gestelde communicatiedoelen.

Zon op dak

- Welke rol spelen dakeigenaren zoals particulieren, woningstichtingen, verenigingen en ondernemers? Particulieren vallen buiten de scope van de RES-opgave, maar het stimuleren van zon op particuliere daken draagt bij aan bewustwording.
- Wat is zon op dak? Wat hebben we al bedekt aan daken, wat kan nog en wat levert ons dat op? Waardoor komt het dat nog niet alle daken benut zijn? Bijvoorbeeld door dat de investering voor de industrie nog niet opweegt tegen wat het oplevert, een aansluiting op het netwerk nog niet mogelijk etc. (Hierin kan de energygame van de Duurzame dorpen een rol spelen)
- Versterken van communicatie over de Taskforce 'zon op dak' van de provincie Overijssel (bijvoorbeeld door gezamenlijk hierover te communiceren via Kernpunten en ondernemersavonden).

Zon op veld

- Wat is een zonneveld, hoe werkt een zonneveld en wat kan het opleveren?
- Waar en hoe gaat de gemeente Dalfsen zonnevelden gaan realiseren? De opgave voor zon op veld is 0,025 TWh. Op basis van het 'Beleid kader opwekking grootschalige energie' kan de opgave nader worden ingevuld.
- Wat zit er in de ruimtelijke kaders? Waar wel en niet en onder welke voorwaarden.
- Met welk verdienmodel (financiële participatie) kan de lokale gemeenschap profiteren van zon op veld?

Wind

- Wat zijn windmolens, hoe werken ze, welke varianten zijn er, wanneer is het een kleine windmolen voor eigen gebruik, wat levert het op, welke lusten en lasten heb je van windmolens?
- Waar en hoe gaat de gemeente Dalfsen windmolens realiseren? De opgave is 0,057 TWh.
- Wat zit er in de ruimtelijke kaders? Waar wel en niet en onder welke voorwaarden.
- Met welk verdienmodel (financiële participatie) kan de lokale gemeenschap profiteren van zon op veld?

Clustering en zoekgebieden

- Wat is een cluster en wat zijn de voordelen?
- Welke gebieden komen niet in aanmerking voor het opwekken van grootschalige energie? Op basis van wet- en regelgeving en andere afspraken over onder bijvoorbeeld natura2000, de minimale afstand tot bebouwing, zweefvliegvelden, hoogspanningsmasten. Welke restricties gelden er voor zonnevelden en windmolens?
- Welke rol speelt het netwerk bij het kiezen van een geschikte locatie? En zit hierin een verschil tussen een zonnepark en windmolen?
- Hoe gaat de gemeente Dalfsen om met de opgave voor clustering?

Middelenmix

Op de volgende wijze kan de communicatie en participatie worden ingevuld. Gedurende de uitvoering wordt dit nader ingevuld.

	Website Dalfsen	Website Dorpen Morgen	Krant Kernpunten	Social Media	Enquête	Webinar	Filmpje	Strip/ infographic	Bijeenkomst
Basis-informatie	x								
Informereren	x	x	x	x			x	x	x
Raadplegen/ adviseren				x	x	x			x

Website Dalfsen bevat basisinformatie of verwijst daarnaar:

- Wat is: de RES, zon op dak, zon op veld en windenergie.

Kernpunten (Krant)

- Informeren over stand van zaken.
- Uitnodigen voor enquête, Webinar, bijeenkomsten.
- Inzetten strip/infographic

Social media

- Korte poll
- Verwijzen naar informatie
- Informeren over enquête, Webinar, bijeenkomsten
- Inzetten strip/infographic

Enquête

- Vragenlijst Omgevingsvisie
- Vragenlijst RES (in afstemming met RES West-Overijssel). Betrekken van inwoners bij opgave door het stellen van vragen.

Webinars

- In samenwerking met de Duurzame dorpen. Kennisdelen over duurzaamheid, nieuwe ontwikkelingen (bv rondom windmolens irt veiligheid voor vogels)
- Gebieds- en themasessie voor Omgevingsvisie

Filmpje

- Verwijzen naar filmpjes die helder uitleg geven over zon en wind (o.a. Duurzame Dorpen)
- Op basis van ontwikkelingen als Dalfsen zelf een filmpje maken.

Strip/ infographic

- Informeren met beeldmateriaal over onderwerpen RES (o.a. serie Feiten en Fabels van RES West-Overijssel).

Bijeenkomsten

- De Duurzame dorpen houden energygames. Bewustwording en beloning (bon) dragen bij aan opgave voor Dalfsen. Hierop in overleg met Duurzame Dorpen inspelen.

Plus aansluiten op bestaande middelen, zoals de nieuwsbrief duurzaamheid en de duurzame pagina in de krant. Hierbij kan ook geput worden uit de mix die door de RES is samengesteld (zie bijlage 2).

5. Uitvoering

Organisatie

De gemeentelijke Duurzaamheids-medewerkers zijn verantwoordelijk voor de uitvoering. Hierbij worden zij ondersteund door medewerkers van Communicatie, de RES-organisatie en externe partijen. Qua tijdsbesteding wordt het grootste deel van de uitvoering uitbesteed aan externe partijen vanwege de specifieke vaardigheden en beschikbaarheid.

Regelmatig zal interne afstemming worden gezocht met de werkgroep Omgevingsvisie.

Raming externe kosten

Middelen	kosten
Externe ondersteuning webinars	2.500
Externe ondersteuning publicaties (teksten, foto's, infographic)	5.000
Faciliteiten bijeenkomsten	2.500
Enquête via RES-organisatie	2.500
Totaal in euro	12.500

In het beleidsplan Duurzaamheid voldoende budget beschikbaar deze werkzaamheden (algemene communicatie grootschalige opwek en RES). De kosten worden verdeeld over 2020 en 2021.

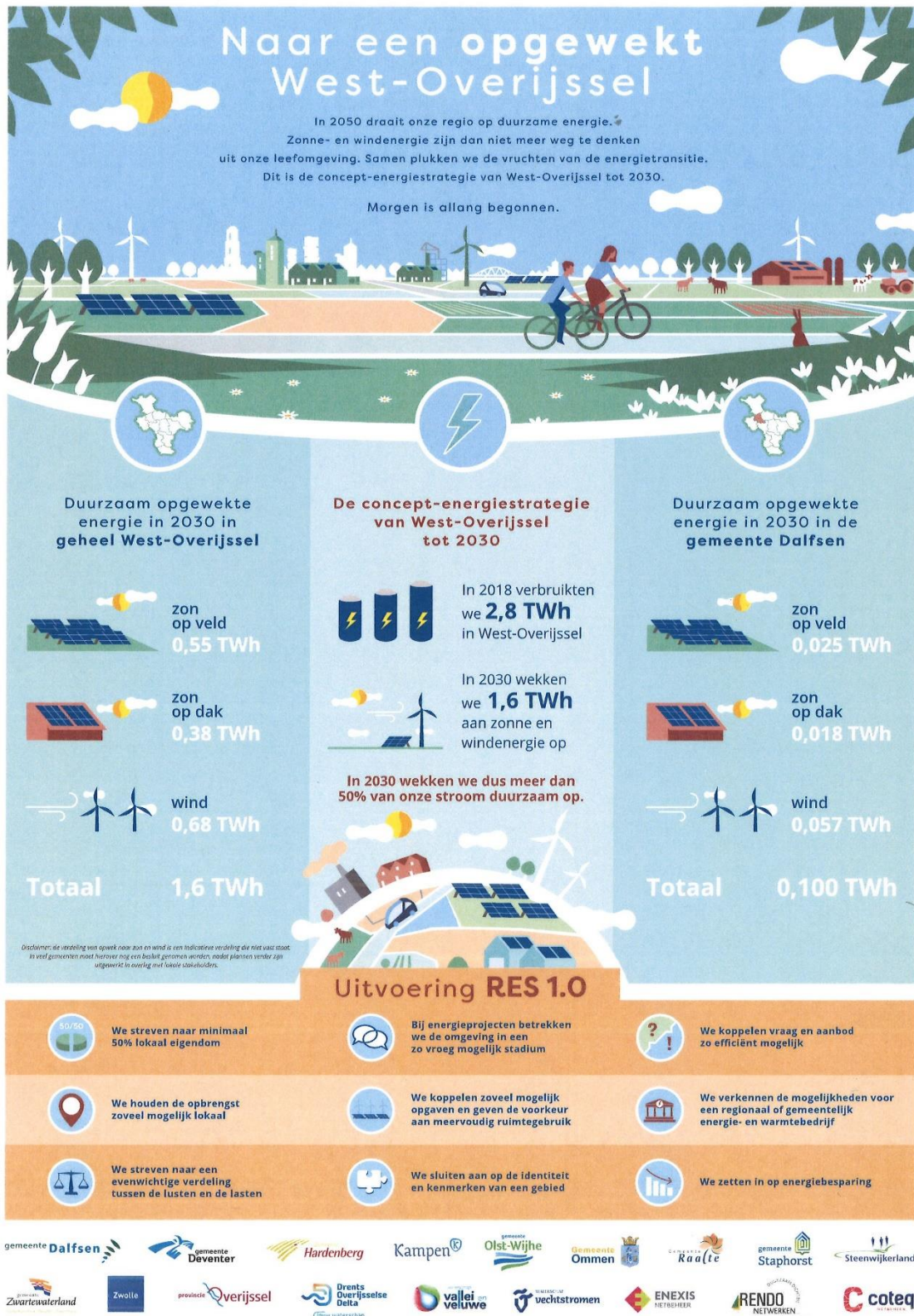
Planning

- Oktober starten met algemene informatie over wat is RES, zon en wind
- Grote kaders in de raad -> november
- Publicaties, bijeenkomsten en webinars november/ december/ januari
- Optioneel: in januari/februari een schriftelijke update voor de gemeenteraad
- RES 1.0 klaar op -> april 2021

Communicatie RES-organisatie

Regelmatig wordt afstemming gezocht met de RES-organisatie. Zij communiceren de komende maanden een algemene regionale boodschap. Ook deelt de organisatie kennis, kunde en goede voorbeelden. Hiervan zullen wij gebruik maken.

Bijlage 1: Infographic conceptbod regio en Dalfsen

Naar een opgewekt West-Overijssel

In 2050 draait onze regio op duurzame energie.
Zonne- en windenergie zijn dan niet meer weg te denken uit onze leefomgeving. Samen plukken we de vruchten van de energietransitie.
Dit is de concept-energiestrategie van West-Overijssel tot 2030.
Morgen is allang begonnen.

LOKAAL

Mensen maken Overijssel. De menselijke maat en de sociale structuren helpen ons om passende keuzes te maken. We werken samen aan:

- Niet alleen de lasten maar ook de lusten
- Lokaal eigenaarschap en ondernemerschap staan voorop
- Energieopwekking levert een bijdrage aan de lokale gemeenschap

NIEUWE ECONOMIE

Het ontwikkelen van wind- of zonne-energie biedt lokaal nieuwe economische kansen. We werken samen aan:

- Energieopwekking als ontwikkelings- en vestigingsfactor voor bedrijven
- Energieopwekking als nieuw verdienmodel voor het MKB en familiebedrijven
- Bij de zoektocht naar locaties voor de opwek van zonne- en windenergie houden we rekening met de onze opgave om woningen en bedrijven te bouwen

DOE HET GOED

We zien de opwekking van duurzame energie als een hefboom voor andere maatschappelijke opgaven. We werken samen aan:

- Energieopwek verbinden we met andere opgaven zoals biodiversiteit, stikstofproblematiek en bodemdaling veenweidegebieden
- Projecten die meerdere opgaven combineren gaan voor projecten die alleen gericht zijn op duurzame opwek van energie

WARMTE

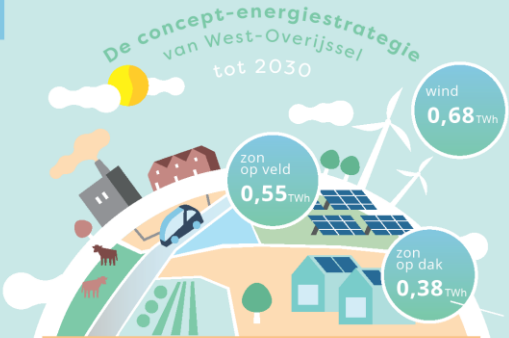
Warmtevraag blijft stabiel

Veel potentie voor duurzame gassen

Geen grootschalige restwarmte beschikbaar

Mogelijk geothermie in 4 gemeenten

Sterke onbalans tussen vraag en aanbod

De concept-energiestrategie van West-Overijssel tot 2030

OPWEK ZON & WIND

In 2018 verbruikten we **2,8 TWh** in West-Overijssel

In 2030 wekken we **1,6 TWh** aan zonne en windenergie op
Gelijk aan verbruik van 500.000 huishoudens (d.w.z. 3.2000 kWh per huishouden)

In 2030 wekken we dus meer dan 50% van onze stroom duurzaam op.

Disclaimer: de verdeling van opwek naar zon en wind is een indicatieve verdeling die niet vast staat. In veel gemeenten moet hierover nog een besluit genomen worden, nadat plannen verder zijn uitgewerkt in overleg met lokale stakeholders.

Uitvoering RES 1.0

We streven naar minimaal 50% lokaal eigendom

We betrekken omwonenden bij energieprojecten in een zo vroeg mogelijk stadium

We koppelen vraag en aanbod zo efficiënt mogelijk

We houden de opbrengst zoveel mogelijk lokaal

We koppelen zoveel mogelijk opgaven en geven de voorkeur aan meervoudig ruimtegebruik

We verkennen de mogelijkheden voor een regionaal of gemeentelijk energie- en warmtebedrijf

We streven naar een evenwichtige verdeling tussen de lusten en de lasten

We sluiten aan op de identiteit en kenmerken van een gebied

We zetten in op energiebesparing

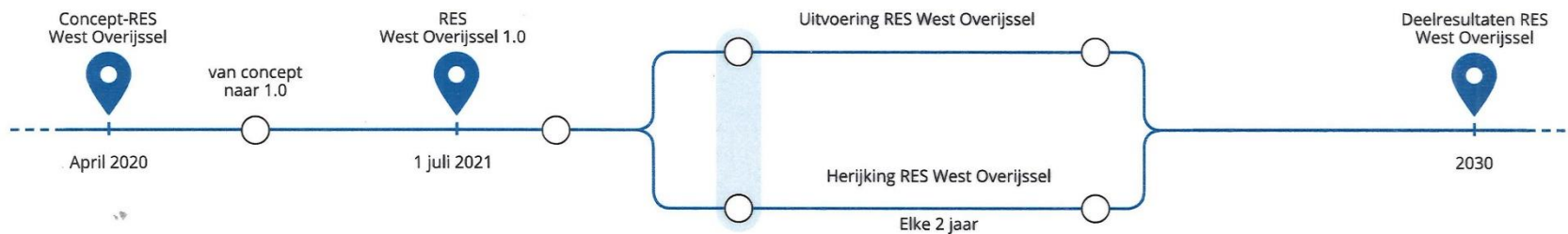

Bijlage 2: Participatie mix

Stroomschema participatie RES West Overijssel - We doen dit samen!

Visualisatie juni 2020

Tijdspad van de RES-fasen

Routekaart Samen op weg naar...

Participatiedoelen

De participatiedoelen bestaan uit vijf doelen. Elk doel staat op zichzelf en dient op basis van een (omgevings)analyse gekozen te worden.

De vijf participatiedoelen die we onderkennen zijn:

- Aansluiten bij**
Aansluiten/faciliteren van bestaande initiatieven en (delen van) de RES aan hen overdragen.
- Eigenaarschap**
Zorgen dat inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties zich mede-eigenaar voelen van de RES.
- Draagvlak**
Realiseren van maatschappelijke steun voor de keuzes die in de RES moeten worden gemaakt.
- Deskundigheid / kwaliteit besluit**
De RES kwalitatief zo goed mogelijk maken door de kennis, ervaringen, behoeften en denkracht van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties te benutten.
- Acceptatie**
Realiseren van acceptatie van het proces van de RES en de maatregelen die hiervoor genomen worden.

Participatietreden

- Faciliteren op
- (Mee)beslissen
- Coproduceren
- Adviseren
- Raadplegen
- Informeren

Tools

Informatie over de tools op blad 2

Uitleg menukaart participatie RES

Deze menukaart is een hulpmiddel om de procesparticipatie voor de energietransitie/RES vorm te geven. Voor elke fase in het proces kun je een route uitstippelen. Die route begint bij het doel: wat wil je bereiken met de procesparticipatie? De participatiedoelen zijn gebaseerd op de uitgangspunten van het Nationaal Programma RES. Als je het doel hebt bepaald kies je de trede op de participatieladder: hoeveel invloed heeft de doelgroep op het proces en wat gebeurt er met het resultaat? Vervolgens kies je het middel dat het beste bij je doel en de participatietrede past.

Het doel dat je wilt bereiken met de procesparticipatie is dus leidend voor de keuzes die je daarna maakt. Het middel volgt uit die keuze. Op deze manier kun je een aanpak bepalen vanuit het resultaat dat je wilt behalen. Participatie is immers geen doel op zich, maar een middel om acceptatie, kwaliteit van besluitvorming of draagvlak te behalen. Het is daarbij belangrijk om scherp te hebben wat er met het resultaat gebeurt en wie uiteindelijk beslist en de traprede te kiezen die daarbij past. Zorg ervoor dat dit voor iedereen in het proces duidelijk is.

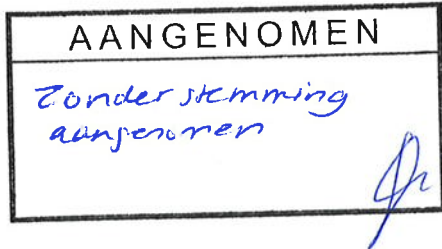
Instructie

Het gaat hier om procesparticipatie: het betrekken van de samenleving bij het proces (energietransitie/RES). Het gaat dus niet om projectparticipatie (het eigenaarschap van of het financieel participeren in een energieproject).

- Kies het doel dat je met je participatie wilt bereiken;
- Kies de participatietrede die bij dat doel past;
- Kies de tool (zie pagina 2) die past bij het doel, de participatietrede en de fase van het proces.

Elk doel en elke traprede heeft een kleur. Bij elk middel op het overzicht op pagina 2 staat in de kolom 'Doelen' via de kleurbolletjes voor welke doelen dat middel geschikt is.

Tool (wat)	Doelen	Behorende bij deze participatietrede	Digitaal Inzichtelijk	Welke RES Fase	Geschikt voor	Waar toegepast	Voor meer informatie ga naar	Uitvoerder
Adviseurs voor de Toekomst		Adviseren Raadplegen		Concept naar 1.0	Scholen, kennisinstellingen en gemeente, coöperaties.	Hellendoorn, Almelo, Wierden	NMO	Gemeente en kennisinstelling(en)
Adviesgroep instellen		Coproduceren Adviseren Raadplegen		Concept naar 1.0 Herijking RES	Maatschappelijke organisaties (natuur- en milieuorganisaties, VNO-NCW, landbouworganisaties, vertegenwoordiging energiecoöperaties, woningcorporaties, etc).	RES West-Overijssel	RES-regio	Gemeente en/of RES regio
Beeldenbank		Informeren		Concept naar 1.0	Inwoners en jongeren.		Externe specialist	Gemeente en/of Maatschappelijke organisatie
Burgerforum/-panel		Adviseren		Concept naar 1.0 Herijking RES Uitvoering RES	Inwoners, m.n. ook degene die niet zijn georganiseerd in een belangengroep.	Wijk bij Duurstede	Democratie in Actie	Gemeente en/of RES regio
Burgertop/Energietop		Raadplegen		Concept naar 1.0 Herijking RES	Inwoners en ondernemers.	Kampen, Steenwijkerland	NMO, G1000	Gemeente
Dorps- wijkgesprek		Raadplegen Informeren		Alle fases	Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties (per dorp, wijk of buurt).	Enschede, Almelo, Ommen, Staphorst, Raalte, Zwolle	Externe specialist	Gemeente
Energiebroedplaats		Adviseren Coproduceren		Concept naar 1.0 Herijking RES	Lokale gebieden/kernen cq, buurtschappen, gemeenteraden.	Ommen	NMO, Buurkracht	Gemeente en/of RES regio
Energiecafe		Raadplegen Informeren		Concept naar 1.0 Herijking RES	Volksvertegenwoordigers, inwoners, georganiseerde stakeholders, maatschappelijke organisaties.	RES Twente	NMO	Gemeente en/of RES regio
Energie Challenge - prijsvraag		Coproduceren Adviseren Raadplegen		Concept naar 1.0 Uitvoering RES	Jongeren en kennisinstellingen.	RES Zeeland	Externe specialist	Gemeente, RES regio, Provincie.
Enquete/peiling (online)		Raadplegen		Concept naar 1.0 Uitvoering RES	Inwoners en ondernemers.	Borne, Hengelo, Enschede, Dalfsen, Ommen, Zwolle, Cleantech Regio	NP RES	Gemeente en/of RES regio
Gebiedsatelier		Coproduceren Adviseren Raadplegen		Concept naar 1.0 Herijking RES	Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties (per dorp, wijk of buurt).	Olst-Wijhe	NMO, externe specialist	Gemeente
Gebiedsregisseur		Adviseren Raadplegen		Alle fases	Lokale belangengroepen, werkgroepen, coöperaties.	Gemeente Hellendoorn en Ommen	NMO, externe specialist	Gemeente en/of RES regio
In gesprek met Jong RES		Raadplegen Informeren		Alle fases	Jongeren/inwoners, gemeenteraadsleden.		Jong RES, Provincie	Gemeente en/of RES regio
Lokaal Initiatief		Faciliteren op (Mee)beslissen Coproduceren		Alle fases	Energiecoöperaties, wijk- dorps- of buurtschappen, individuele initiatieven van agrariërs, inwoners of ondernemers, etc.	RES West-Overijssel	Participatie coalitie	Gemeente en/of RES regio
Masterclass (webinar)		Informeren		Concept naar 1.0	Gemeenteraadsleden, bestuur, lokale belangengroepen, werkgroepen kern- en buurtschappen.	Hellendoorn	NMO, externe specialist	Gemeente en/of RES regio
Online burgerparticipatie		Faciliteren op (Mee)beslissen Coproduceren Adviseren Raadplegen Informeren		Alle fases	Inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers, kennisinstellingen.	Regio Amsterdam	Externe specialist	Gemeente en/of RES regio
Pubquiz		Informeren		Alle fases	Inwoners en volksvertegenwoordigers.	Hardenberg, RES Noord-Holland	Externe specialist	Gemeente en/of Maatschappelijke organisatie
Regionale Inpraakavond		Raadplegen		Concept naar 1.0	Volksvertegenwoordigers, inwoners, georganiseerde stakeholders, maatschappelijke organisaties.	RES Amersfoort	Democratie in Actie, NMO	Gemeente en/of RES regio
Serious Game		Raadplegen Informeren		Concept naar 1.0	Inwoners, gemeenteraden, jongeren.	Hardenberg, Ommen, TU Twente	UT, Hogeschool	Gemeente en/of RES regio
Sprintsessie		Coproduceren Adviseren Raadplegen		Alle fases	Gemeente, gemeenteraadsleden, georganiseerde stakeholders, maatschappelijke organisaties.	o.a. WT4-gemeente, Borne, Haaksbergen, Hof van Twente	Provincie, externe specialisten	Gemeente en/of subregio
WATT Nou? - Swipocratie		Raadplegen		Concept naar 1.0 Herijking RES	Jongeren/inwoners.	De Bilt, Cleantech Regio	NMO, externe specialist	Gemeente en/of RES regio
Werkatelier(s)		Coproduceren Adviseren Raadplegen		Alle fases	Maatschappelijke organisaties, inwoners, ondernemers, gemeenteraad.	RES West-Overijssel	NMO, externe specialist	Gemeente en/of RES regio

Ondergetekenden, leden van de raad van de gemeente Dalfsen, dienen de volgende motie in over het op de agenda opgenomen onderwerp 'Concept bod Regionale Energie Strategie West-Overijssel'.

gehoord:

- De beraadslagingen over dit onderwerp in de raadscommissie van 11 mei 2020;

overwegende dat:

- we nu 13 maanden op weg zijn met het RES – proces en er nog 14 maanden te gaan zijn om tot een definitieve RES 1.0 te komen;
- op 23 april 2020 het conceptbod voor de regionale energiestrategie in West-overijssel aan de raad is aangeboden, als onderdeel van de totstandkoming van de RES 1.0;
- in de startnotitie van de RES duidelijk is aangegeven dat inwoners goed meegenomen moeten worden;
- de indieners constateren dat de inwoners de afgelopen periode minimaal zijn geïnformeerd over het proces en ook niet in de gelegenheid zijn gesteld om te participeren;
- volgens de startnotitie het primaat voor participatie met inwoners bij de gemeente ligt (zij organiseren het participatieproces met de eigen inwoners en bedrijven);
- In de gemeente Dalfsen de duurzame dorpen een belangrijke rol spelen in het verduurzamingsvraagstuk (o.a. om 50 % lokaal eigendom van duurzame energieprojecten te realiseren)
- In de concept RES een onderzoek wordt aangekondigd naar een regionaal energiebedrijf;

spreekt uit dat:

- inwoners nu niet weten wat er speelt en wat hun rol is
- de participatieladder nu alleen een procesinstrument lijkt te zijn
- er meer moet worden geïnvesteerd in goede participatie als verdere professionalisering van nieuwe vormen van democratie

verzoekt het college:

- om uiterlijk 1 oktober 2020 voor de gemeente Dalfsen een 'Communicatie- en participatieplan RES' op te stellen, waarin onder meer beschreven wordt wanneer en hoe onze inwoners en hun volksvertegenwoordigers betrokken worden bij de tot standkoming van de RES 1.0
- dit 'Communicatie- en participatieplan RES' te delen met de gemeenteraad en onze inwoners;

verzoekt de stuurgroep RES West-Overijssel:

- Bij het uitvoeren van het onderzoek naar een regionaal energiebedrijf de lokale energiecoöperaties (lees duurzame dorpen) te betrekken bij onderzoeksvraag, - uitvoering en aanbevelingen.

de indieners,

E. Ruitenber
CDA

L.M. Nijkamp
ChristenUnie

J.B.Upper
Gemeentebelangen

G.J.Veldhuis
VVD

J.M.A. Eilert
PvdA

B.H.M. Schrijver
D66